

VI. évfolyam, 26. szám.

Műfizetési árak helyben és vidéken:

Hegy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 12 fillér.

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1910. =

március 31. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI ÉS AZ ALFÖLDI FÜGGETLENSÉGI PÁRT UJVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Főispáni beiktatás.

Ahoz a főispáni kinevezéshez, amely Ujvidék város törvényhatóságának az élére *Matkovits Bélát* tette meg a Khuen kormány politikai exponensévé: kettős szempontból kívánunk hozzászólni, úgy mint alkotmányjogi, tehát *tárgyi és személyi szempontokból*.

Az alkotmányjogi szempontok itt elsősorban abban állanak, hogy a Khuen-Héderváry kormány nem parlamentáris kormány, végrehajtó hatalmi gyökerét tehát nem az alkotmányos népképviselőlet bizalmában, hanem tisztán és egyedül a király, vagy helyesebben mondva a császár autokratikus erejében bírja. Ezen elsőrangú alkotmányjogi szempont szem előtt tartásával Ujvidék város törvényhatósága már kimondta azt, hogy mint politikai testület a kormány iránt bizalommal nem viseltetik s ennek logikus következménye most csak az lehet, hogy bizalommal a kormánynak ide küldött képviselője iránt sem viseltethetik.

Elénk tudatában vagyunk annak mindnyájan, hogy a Khuen-Héderváry kormányt mi hozta a nemzet nyakára. A nemzet törhetetlenül ragaszkodott a napnál is világosabb jogaihoz, minthogy pedig a bécsi hatalom ezeket a jogokat, — esküvel megerősített törvényeink ellenére — a nemzetől megtagadta — kenyértörésre került a dolog.

Kértük a *nemzeti önálló jegybankot*: visszautasították.

Kértük a *kartellbankot*: visszautasították.

Kértük a *fogyasztási adótelek közbenső vámvonala*t: visszautasították.

Kértük a *készpénzfizetések felvételét*: visszautasították.

Kértük a *magyar szolgálati és vezényleti nyelvet*: visszautasították.

Kértük a *százdnyelvet*: visszautasították.

Mit utasítottak még vissza? Ha azt kértük volna, hogy vigyenek le mindnyájunkat Aradra és ott akasszanak fel bennünket tizenhárom akasztófára: valószínűleg Bécs azt is visszautasította volna, tisztán azért, mert *kérni* mertük.

A nemzeti törekvések letörésére, jogos követeléseink eltiprására még a fohászainknak az elfojtására is Bécs leküldötte hozzánk a Khuen — Héderváry kormányt azzal a világos utasítással, hogy gázoljon keresztül a magyar alkotmányon, ha kell csendőrel, katonasággal, ha kell vesztegetéssel, korrupcióval, a hivatalnokokra való zsarnoki nyomással.

Erre a bécsi marsrutára aztán a kormány, amely egy hajszálnyira se különbözik a Fejérváry darabont kormánytól — kormányzati működését azzal kezdte, hogy az országgyűlést exlexben elnapolta, majd feloszlatta, világos, sőt lázító megsértésével az 1867: X. cikkben foglalt alkotmánybiztosítékunknak, amely megtiltja az országgyűlésnek feloszlását akkor, ha a kormánynak nincs országgyűlésileg elfogadott költségvetése. Nem egyéb ez, mint a nemzet ítéletének bitang kihívása. A népakaratra hivatkozik, amidőn a parlament akaratával szembehelyezkedik! Hisszük, hogy a nemzet meg fogja adni annak a kormánynak a méltó feleletet, amely a *népjogok letörésével magát a népet akarja megfosztani a jogtól s a jog után a kenyerétől!*

Ebben a dióhéjban végezve az alkotmányjogi szempontokkal, rövidesen végezni akarunk a főispáni kinevezés személyi részével is.

Az új főispán politikai megbízhatlansága nem kecségtet bennünket azzal a reménnyel, hogy benne olyan főispánt kapunk, aki a mások politikai hitvallását tisztelni fogja.

Fennállhat-e a főispánnal szemben, aki Khuen párti főispánná történt kinevezésének napján még a *Kossuth párt* óbecsei hivatalos jelöltje volt, a polgárnak, a törvényhatóságnak az a szükséges bizalma, amelynek az egymásra utaltság legerősebb kötelékének kellene lenni?

Nem és ezerszer nem és mi egyelőre, amíg a viszonyok hathatósabb lépésekre nem kényszerítenek: védelmi álláspontra helyezkedünk, mely védelmi álláspont kiterjed legelsősorban: *törvényeinkre, alkotmányunkra, városunk önkormányzati jogára, politikai szabadságunk sérthetlenségére.*

Igy várjuk Matkovits Bélát, az új főispánt!

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

A függetlenségi és 48-as párt-körből. A függetlenségi és 48-as párt-körben az ünnepek dacára igen élénk élet uralkodott. A pártnak volt képviselő- és kültagjai nagy számban jelentek meg és nagy szeretettel csoportosultak *Justh Gyula* körül, aki a küszöben álló új agitációs körutjáról emlékezett meg, amelyet nyomban a husvéti ünnepek után meg is kezdett. *Justh Gyula* első körutja még e hónap utolsó napjaiban Ungvárra vezet, azután pedig április első 10 napjában a Délvidéket és az erdélyi részeket fogja beutazni. Az azon vidékekről való volt képviselők örömmel beszéltek arról a rendkívüli lelkesedésről, amellyel *Justh Gyula*t mindenütt várják. A beszélgetések során szóba kerültek azok a mértéket nem ismerő támadások, melyekkel a kormánypárti sajtó a múlt hétfői sajnálatos parlamenti eseményeket a függetlenségi és 48-as párt ellen hangulat csinálásra próbálja kihasználni. Nem hiszem — mondotta *Justh Gyula*, — hogy akadna a világon sajtó, amely ily módon pertraktálná ezeket az eseményeket. Hiszen senki sem vitatja, hogy ezek a dolgok sajnálatosak. Senki sem tudja azokat helyeselni, de hogy párt-szenvedélyből és haszonlesésből felfújják a történeteket és úgy tüntessék fel, mintha itt az egész világon példátlan atrocitások történtek volna, — ez csak nálunk eshetik meg. Hiszen éppen ellenkezőleg áll a dolog; eddig a magyar parlament volt az egyetlen a világon, ahol tettlegességek nem történtek. Az angol, a francia, az osztrák parlamentben sokkal különb dolgok fordultak elő és valjon eszébe jutott-e valakinek azt mondani, hogy a francia vagy angol parlament Balkánra való. Pedig mily óriási különbség van azon nemzetek és a magyar nemzet helyzete között; ha a franciák, angolok lennének a mi helyzetünkben, talán mindennaposak volnának a szenvedély kétségbeesett kitörései. A körülállók nagy helyesléssel és tetszéssel kísérték *Justh Gyula* szavait.

Törvényhatósági közgyűlés.

Vár. törvényhatóságunk e hó 29-én Dr. Demetrovits Vladimir polgármester elnöklete alatt — különösen a jobb mezőn igen látogatott — rendes havi közgyűlést tartott, mely ezuttal igen rövid, nyugodt és sima lefolyású volt, jóllehet esetleges összetűzéseknek hirtelre előzte meg. Még az igazoló választmány 5 tagjának választása is — ez érdekelte legfőképp az ószabadelvűek feltámadt táborát — simán ment végbe. A napirend során:

1. A kereskedelemügyi miniszternek az 1907—908. é. közuti zárszámadásokat jóváhagyó leirata, tudomásul vétetett.

2. A közigazgatás menetéről szóló polgármester jelentése s ennek felolvasott utolsó része Matkovits főispán kineveztetéséről — tudomásul szolgált.

3. Eichner Zsigmond keresk. isk. tanár kérvényének a futtakai utmenti tisztviselő telepen házhely elidegenítése iránt, a szokásos feltételek mellett hely adatik.

4. 5. Telek elidegenítése iránti kérvények a jövő közgyűlésre tüzetnek ki.

6. A vámházak munkálatainak biztosítása tárgyában megtartott árlejtés eredményeül Basztalovits István ajánlata fogadtatik el mint legelőszőbb (15,398 korona).

7. A munkásgimnázium elnöksége beterjeszti korábbi kgy. határozat alapján részletes költségvetését s tekintettel fontos kulturális voltára 1910—12. évekre évi 1000 kor. szavazatik meg.

8. A g. kel. szerb főgimnázium tanárainak a többi tanintézetek által élvezett kedvezmény, a közs. pótdadó elengedése, megadatik.

9. A sz. tamási és ókéri utak kiépítéséhez szükséges kavics szállításával báró Gutmann orahovicei uradalom, a kőanyag szállításával pedig Gutmann és Frank cég bizatik meg, előbbi köbméterenkint 15 kor. 20 fillér, utóbbi 11 kor. 50 fillér egységáron.

10. Boros J. Mihály izr. tanítónak 909. okt. 1-től járó I. 200 kor. korpótléka megadatik.

11. Az igazoló választmány 5 tagjának választása tárgyánál Dr. Lustig a függetlenségi és 48-as párt nevében kijelenti, hogy e tárgy nem lett volna kitűzhető, mivel a főispán is nevez ki tagokat, már pedig főispán

még nem lévén, annak hatáskörét a polgármester nem gyakorolhatja, tehát e választmány csonka marad, különben a választás megejtése esetén, pártja nevében előre felelősséget jelent be. A polgármester elmondja, hogy a loavató bizottság kiegészítését, illetve működését a honvédelmi miniszter sürgeti s azért tüzte napirendre e választással kapcsolatosan az igazoló választmányét is, melynek egyes tagjait *utólag* is kinevezheti a főispán. Dr. Königstädler Ottó szerint az igazoló választmányt már januárban kellett volna megválasztani s így a törvényhatóság kötelességének mondja a választást. Dr. Kassovits javaslatára Dr. Gál, Dr. Gavanszky, Dr. Horváth, Dr. Szvinyarev és Grossinger J. választatnak meg, míg a loavató bizottság elnökéül Zsikics M., hatósági biztosául pedig ifj. Jójárt rendőrfőkapitány küldetik ki. A napirend további során majdnem üres padok előtt: 12. új gőzbenger beszerzésére 16.000 k. szavazatik meg, azzal, hogy a régit, mely meg nem felel s melynek pusztája kijavítása 8000 koronába kerülne, 2500 k. minimális áron veheti át Ganz és társa cég. 13—15. Özv. Irmovacska Istvánné nyugdíja 142 k. 20 f., Jovánovics Lukácsné nyugdíja 392 k. és Ziegler Ágostonné születésné nyugdíja 141 k. 60 fillérben állapítattatik meg. 16—18. Chvoj József és Rüdig Antal m. kir. kezelő tisztnek, valamint Vaszilyevits Koszta színésznek a vár. közs. kötelekbe való felvétele kilátásba helyeztetik.

19—20. Vécsi Bernáth Borbála és Schäffer Takácsi Mária születésnéi oklevelei meghirdetnek.

Dr. Szvinyarev hosszabb beszédben elpanaszolja, hogy a születésnök nem állanak kellő ellenőrzés alatt, sokszor orvosi teendőket is végeznek s a tisztaságra sem ügyelnek eléggé, ami azután sok halva születésnek válik okává. Életrevaló, üdvös indítványára a születésnök szigorú ellenőrzése kimondatik s az orvosok felkérendők, hogy minden egyes esetben tegyenek panaszt, illetve feljelentést.

A közgyűlés végén Paul Keresztély kelően kidomborított és helyesléssel fogadott beszédben interpellál, hogy a vár. rendőrök és szolgák fizetés emelése iránti elvi határozat miért nincs még most sem, 8 hónap után, végrehajtva s ember és felebaráti tekintetekre való hivatkozással, utal az élelmi cikkek tul-

TÁRCA.

Hóbortosság és különködés.

II.

A különcök és hóbortosok közé számíthatni a képzelt betegeket, a szerfelett idegeseket is. Egy angol lord egy magas tornyot építtetett magának kertjébe, mely távol esett minden templomtól, hogy harangozást és egyéb zajt ne halljon, szobája legvastagabb szőnyeggel volt beterve és ajtai vastag posztóval behuzva, cselédeit legkisebb zajért elcsapta és ezeknek vele csak sugva volt szabad beszélniök.

Egy másik külön angol lord azt képzelte, hogy köszvényben szenved. Egyik orvostól a másikhoz ment, kik mind azt mondták, hogy semmi baja, végre mégis akadt egyre, ki magára vállalta kigyógyítását és a lordot egy tökéletesen butorozatlan téli virág terembe állította, hol meztláb kellett maradnia a téglapadlatu teremben. A termet alulról fűtötték. Eleinte a lord igen jól érezte magát, de utóbb a téglák mindig forróbbakká lévén, alig bírta kiállani és olyanokat ugrott és szökött, mint a legügyesebb akrobata vagy tornász, emellett

segítségért ordított. Végre az orvos megszánván őt, kibocsátotta, de azt monda, hogy ha köszvény fájdalmi megújulnak, akkor az előbbi kísérletet újra meg kell tenni. Azon perctől kezdve a lord soha nem panaszkodott többé köszvény-fájdalmairól.

Sehol sem találhatni oly sok szótlan embert, mint Angliában és e kevés beszédűség ott tulzásig megy. Két példát idézünk erre nézve:

Egy angol lord a téli idény beálltával inasával lóháton falusi jószágára utazott. Egy hidhoz érvén, azt kérde inasától: „Mit szeretsz legjobban enni?” — „Puddingot” — válaszol az inas. Az idény leteltével és a parlament megnyitása után, tehát több mint fél év után, ismét lóháton utazott vissza Londonba inasával és esetlegesen ismét azon hidon ment át, amelyen jött volt. Eszébe jutott a kérdés, melyet fél évvel ezelőtt inasához intézett s azt kérde: „Mivel?” — „Szilvával,” — mond az inas habozás nélkül.

Két angol együtt ment utra a szárazföldre, de kikötötték egymás közt, hogy egyik a másikkal nem fog szólni és nem zavarja egymást gondolkozásában. Bejárták Franciaországot, Belgiumot, Németalföldet, Német- és Olaszországot anélkül, hogy egymáshoz szól-

janak. Végre Svájcba érkeztek. Itt egy vendéglőbe szállván, az egyik angol azt látta, hogy szobájában egy kiterített halott van. Nem akart itt hálni és utitársa szobájába ment, annak csak annyit mondott: „egy halott”, a pamlagra feküdt és ott aludt. Midőn más napon felkelt, utitársa már elutazott volt s csak egy levelet hagyott maga után a másik angol számára, miben csak ez állott: „Az ön kiállhatatlan csevegése következtében lehetetlen önnel az utat folytatnom.”

Egy pétervári hírlap a következőket jelenti: Egy igen elegáns étház ajtaja előtt e napokban egy hintó állott meg, melyből egy ur szállott ki, kinek egész külseje és fellépése magas állására mutatott. Itt reggelizett és midőn fizetett, a pincérnek azt monda: „az ön konyhája kitünő és minden szobaton ide fogok jönni, de csak egy feltétel alatt, ha mellém egy embert ültet, kit étkezésem közben minden kitelhető módon sérthetek és kinek megvetésemet mutathatom, anélkül, hogy nekem erre válaszoljon. De kötelezem magamat, hogy ütni nem fogom. Azt, mit ő eszik, megfizetem és még 20 rubelt adok neki türelmeségeért.” A főpincért ez ki nem vetette sodrából s így felelt: „Tudok önnek ilyet szerezni. Némelykor egy volt tisztviselő jön ide, kinek

nagy dr. főjegyző e tárgyban látja, sul veszi polgárm. lyesen is. A je Dr. Kleis küldetvé után vég

Népie

A f. tisztelgő adatává nyagolt jókarba vagy pe az érde intzke daki, de hogy ne

Min megyén a közle van az gondozá lésnek hogy a egyáltal megleve felelni nyaink

kiszgázó tenyész Am vi hogy vagy s közleg tartani alkalm intzke karba pótlás munká tését, sének, is. A m

igen, c. tatja v. tünni, rugha mond kezd költöt ki has pentet legbor szédj és ök kiálto tartoz lak, t

I mind ezért része szom kisül egész orvos

embe embe mert s tal

nagy drágaságára. Dr. Marczekovich Imre főjegyző válaszában, mely szerint a tanács e tárgyban mindent megtett s politikai okokból látja a min. jóváhagyás késését, tudomásul veszi, annál inkább, mivel Dr. Demetrovits polgármester igéri, hogy legközelebb személyesen is megsürgeti a min. jóváhagyást.

A jegyzőkönyv hitelesítésére f. apr. 1-re Dr. Kleiszner, Dr. Kassovitz, és Dr. Vilics küldetvén ki, a közgyűlés $\frac{3}{4}$ órai tanácskozás után véget ért.

Népies állattenyésztésünkért.

A földmivvelésügyi miniszter a minap nála tisztelgő gazdasági felügyelőknek sürgős feladatává tette, hogy vegyék munkába az elhanyagolt községi és közbirtokossági legelők jókarba helyezését, illetve a hol egyáltalán, vagy pedig elegendő legelő nincs, támogassák az érdekelt gazdákat a megszerzésében. Ez intézkedés sokkal közvetlenebbül érinti a vidéki, de főleg a falusi lakosság érdekét, sem hogy ne kellene vele behatóbban foglalkoznunk.

Mint az ország legtöbb vidékén, úgy vármegyénkben is valóságos szegénét alkotják a közlegelők a mezei gazdálkodásnak. Alig van az országban közlegelő, mely a javításnak, gondozásnak, egyszóval okos gazdasági kezelésnek még csak a színét is látta volna. Igaz, hogy a legrosszabb legelő is többet ér, mintha egyáltalán nincs; de nagyban és egészben a meglévő közlegelők sem tudtak illően megfelelni fontos hivatásuknak. Pedig a mi viszonyaink között az állattenyésztés, de főleg a kiscsordák és birtoktalan falusi lakosok állattenyésztése a közlegelőt nem nélkülözheti. Ám vitatkozzanak rajta az elméleti tudósok, hogy kell-e a jó állattenyésztéshez legelő vagy sem, annyi bizonyos, hogy a mi népünk közlegelő nélkül kellő mennyiségű marhát tartani, egészséges és további tenyésztésre alkalmas állatokat felnevelni nem tud. Az az intézkedés tehát, melynek közlegelőink jókarba hozatala és a hiányzó legelő területek pótlása lesz az eredménye, praktikusán veszi munkába nemcsak állattenyésztésünk fejlesztését, hanem a falusi élet gazdasági erősödésének, tehát szociális békéjének biztosítását is. A mai állapot, amelynek közepette a köz-

igen csekély fizetése van, ki tréfával mulattatja vendégeimet. Ez szívesen el fog mindent tőlni, sőt legrosszabb esetben lábával meg is rughatja őt, de ne igen nagyon." „Jól van," mond a külön vendég és távozott. A következő szombat ismét eljött és jó étvágygyal költötte el reggelijét. Mellette egy ember ült, ki hasonlólag jól falatozott és nagyokat hörpöntött. A külön azonnal megkezdé sértéseit, legborzasztóbb módon szidta, piszkolta szomszédját. Időről-időre ezen külön fel is kelt és öklét a másiknak orra elébe tartván, ezt kiáltotta neki: „Nyomorult, nem tudom, mi tartóztat, hogy sarkammal agyon nem taposlak, te gazember, te rabló!"

Ezután a pincért szólítá elő és fizetett mind a két reggeliért, mondván: „Ne, itt van ezért a kutyáért is. De hogy máskor ne merészeljen szemeim elébe jönni." Legközelebbi szombaton a jelenet ismétlődött. — Később kislült, hogy ezen külön mind ezeket csak egészségi szempontból tette, hogy magát orvosi tanácsa következtében felizgassa.

Mig a különködés és hóbotosság más embereknek nincs ártalmára, addig az ilyen emberekkel szemben elnézőknek kell lennünk, mert hisz ők csak magukat teszik nevetségessé s talán szólni kell őket.

legelők rosszasága vagy hiánya a szegényebb elemekre nézve lehetetlenné teszi az állattartást, kihat népünknek nemcsak anyagi állapotára, de táplálkozására, tehát testi és lelki egyensúlyára is.

A magyar törvényhozás már 1907-ben megalkotta az állattenyésztés állami támogatásáról szóló törvényt, melyben módot adott arra, hogy a falusi kiscsordák úgy a legelő javításánál, mint megszerzésénél is igénybe vehessék az állami segítséget. Ugyanez a törvény, amikor a kisebbek kivételével minden vármegyébe egy gazdasági felügyelőt állított, gondoskodott a végrehajtását mozgató helyi szakközlegekről is. A törvény végrehajtását a közbejött politikai zavarok jóformán megakasztották. Az így származott hiányokat és végtelen mulasztásokat pótolja most a földmivvelésügyi miniszterium legújabb fent említett rendelkezése. Kívánatos, hogy a rendelkezés végrehajtásában ne csak a gazdasági felügyelők és közbirtokosságok, de a helyi élet összes vezetésre hivatott tényezői is közre munkáljanak.

A dolog természetesen nem fog rögtönös eredményeket fölmutathatni. Századok mulasztását nem lehet egyszerre pótolni és így a közlegelők kimerült talaja, elsilányodott növényzete, általános elhanyagolt kezelése sem fog egy-kettőre ideálissá változni. De bizonyos, hogyha évenként csak egynehány közlegelő kerül egy-egy vármegyében gondosan vezetett és ellenőrzött javítás és kezelés alá, néhány év alatt nagyot javul gazdasági életünk mérlege.

Hiszen a két — három millió holdnyi legelőnek csak becsületesebb kezelése is mindjárt husz — harminc millió koronával gyarapíthatja a gazdasági hasznot. Az pedig sokszorosára rug annak az összegnek, amit a legelő jó karba hozása, vagy pótlása az állatok számának és értékének gyarapításával eredményezhet. Érdemes tehát ezzel a dologgal komolyan foglalkozni és alig szerezhet magának bárki is nagyobb érdemet községével szemben annál, mint a ki értelmes gazdaember léte oda-hat, hogy a közlegelők megjavításának és helyes kezelésének gondos és aprólékos munkája mentől előbb meginduljon. Annál inkább meg kell és meg lehet ezt tenni, mert ahol ez a munka tulságos nagy költséggel járna, az állam méltányos segítsége is igénybe vehető. Természetesen a gazdasági felügyelőknek lesz a gondja, hogy az állam csak érdemes munkát támogasson, de az ilyen munka aztán meg is kapja a támogatást.

Ha statisztikát vezetnének az egyes községekben mutatkozó békétlenség, sőt számos kivándorlási eset okairól is, az a statisztika elég nagy számokkal utalna arra, hogy hány ember gazdasági egzisztenciája ment tönkre azzal, hogy marhája kiszorult a közlegelőről, vagy semmiképpen sem tudott legelő — területhez jutni. Mind ez pedig nagyon természetes. A legszegényebb ember is tudja és látja, hogy egy-egy állatfelnevelése, vagy pláne az állattenyésztés minden évben biztos és bő hasznot ad. Tehát mindenki igyekszik egy-egy állatot tartani, de ez az igyekezete meghiusul, ha nincs olyan legelő terület, amelyen az év hét — nyolc enyhébb hónapján az állat éljen, növekedhessék. A szociális béke barátainak szempontjából tehát igen fontos tényezők a közlegelők. Közgazdasági tudósaink pedig azt mondják, hogy a nagy export-képességű, tehát igazán nagy világpiacon jelentőséggel állattenyésztés számtalan jövedelmező iparágának az erős alapja és e szerint sokszorosán hat az ország gazdasági gyarapodására. Mivel

pedig a népies tenyésztés javarészből a közlegelőkre támaszkodik, minden megjavuló vagy megszerzett legelő terület egy-egy lépést jelent állattenyésztésünk hasznos fejlődésére nézve. Okosnak és helyesnek kell tehát elismernünk a földmivvelésügyi miniszterium szóban lévő intézkedését, melyben nemcsak praktikus közgazdasági érzék nyilatkozik meg, hanem meleg érzés is falusi földmivvelő népünk gazdasági boldogulása iránt.

T. olvasóinkhoz.

Lapunk mai száma levén az I. évfolyamban, az utolsó, kérjük t. olvasóinkat, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fenakadás álljon be. Hátralékos olvasóinkat pedig a már lejárt előfizetési díjak megfizetésére kérjük.

HIREK.

Személyi hír. Matkovics Béla e hó 28-án Dr. Ribiczey Kálmán főispáni titkár kíséretében Kalocsára utazott, hol — a többi bácskai főispán példáját követve — Dr. Városovics Gyula érseknél bemutatkozó látogatást tett. Másnap ugyancsak titkára kíséretében Karlócára rándult ki, hol a patriárkánál tisztelgett.

Egy táborban. Ismét egy táborban harcolnak, akik a hatalom előtt nem vágódnak hasra, akiknek nincs kaucuk derekuk, hogy azt a mindenkori kormány előtt, — legyen az bármilyen pártból kikertült, — térdet hajtsanak. Újvidék törvényhatóságának összes ellenzéki bizottsági tagjait egy táborban látjuk, abban a táborban, amely elveihez hűen felveszi a harcot a mai kormány ellen és amely tábor Teleki Arvéd kuruc zászlaját fogja dicsőségre juttatni. Örömmel jelentjük, hogy döntő és fontos pillanatokban, amikor akár a haza üdvéről, akár az eszmék küzdelméről van szó, mint egy harsonaszóra ledőlnek a személyes ellentétek válaszfalai és egy táborban harcolnak azok, akik politikai hitvallásukat hiven követik. Az újvidéki egyesült ellenzék erősebb, mint valaha: az első hívó szóra megjelent mindegyik, aki részt kér a közel jövő küzdelméből és ez a lelkes csapat harci kedve már előrevetíti a biztos győzelem fényét. Ez a fény beragyogja a harcra készülő csapat utját és ennek a fényénél meglátjuk az ellenfeleinket, — akiket nem rég még a mi táborunkban is láttunk. De azért, hogy ők az ellenzéki-ségbe süllyedő hajóról bölcs óvatossággal és számítással elmenekültek: a táborunk sem számban, sem erőben nemcsak hogy nem fogyott, hanem erősödött, mert igen sok jóízű ember megcsömörölve a sok Pálfordulást, immár nyíltan az ellenzékhez csatlakozott és velünk együtt győzelemre fogja segíteni: *Teleki Arvéd grófot*. A közlegelő választások igazolni fogják e sorokat... Annak a pártnak a körében, mely Magyarország ezidő szerinti miniszterelnökét támogatja, ott van egy közlegény, aki a kezében suhogtatja a marsallbotot a kormány feje felett és aki ádáz harcot folytat az általános választói jog ellen. Ezt tagadni nem lehet. De a választói jogot se elodázni, se elsikkasztani többé nem lehet. És ha ez a tendencia mégis érvényesülni akarna, ha a jövő törvényhozás legelején biztosítékot nem kapnának a nemzet milliói arra nézve, hogy teljesen egyenjogu részesei lesznek az

alkotmánynak, akkor bárki is üljön a mai kormány helyén, az általános választói jognak olyan lelkes táborával fogja magát szemben találni itt, mely képes lesz megakadályozni minden reakciós és antidemokratikus törekvést és kiküzdni a milliók jogát.

Az újvidéki kir. járásbírószék kezelő hivatalában a hivatalos órák f. április 1-től kezdve: köznapon d. e. 8—2 s ünnepen d. e. 9—12 óráig; május 1-től október 31-ig köznapon r. 7—1 s ünnepen r. 9—12 óráig tartanak. — A jegyzői irodák a felek részére köznapon r. 9—11 óráig vannak nyitva. Értesítést vasár- és ünnepnapon felek csak a vezető külön engedélyével nyerhetnek. Ezen az időn túl, vagy feltételeesen beadványt elfogadni az irodákban nem szabad és a más időben benyújtandó beadvány a gyűjtőszekrénybe helyezendő el, mely május 1-től okt. 31-ig d. e. 10—12., a többi hónapokban pedig d. e. 11—1 órákor ürittelik ki.

Napközi Otthon. Amint ismeretes közönségünk előtt, a vasutas szövetség újvidéki kerülete ezeltől két évvel a vidéki tanulók részére a Petőfi-utca 14. sz. alatt „Napközi Otthon” létesített. Azóta ez az intézmény szerény keretben bár, de annál áldásosabban működik tovább. Most már nemcsak hajlékot, meleg szobát, írószereket nyújt a tanulóknak s emellett tőle telhetőleg gondos felügyeletben is részesíti őket, hanem a téli hónapokban meleg ebéddel is ellátta a tanulókat. A beocsini cementgyár nemeslelkű tulajdonosai és igazgatói voltak az elsők, kik e humán intézmény megalapítására, tovább fejlesztésére 1000 koronát adományoztak. Ez uton is a leghálásabb köszönetét nyújtja az újvidéki kerület annak a gyárnak, illetve vállalatnak, mely nemcsak a tiszta üzleti hasznot, de alkalmazottainak anyagi jólétét, boldogulását mindenkor szíven viseli és melyet mindennemű humán társadalmi akciónak előmozdításában vezetőül látunk. Újvidék sz. kir. város tanácsa 400, Bácsbodrogvármegye alispánja 300, Máv. igazgatósága 200 korona, 14 m³ fa 5000 kgr. kőszén, 80 kgr. kőolaj, továbbá a Dmke újvidéki fiókja 200, Gróf Chotek és a kir. kat. főgimnázium 100—100 koronával, végül a vasutas szövetség központi vezetősége 800 koronával járultak e humán intézmény fenntartása, illetve tovább fejlesztéséhez. Ily lelkes támogatás mellett az újvidéki kerület választmánya elhatározta, hogy a téli hónapokban a tanulókat meleg ebéddel is ellátja. — Beszerezte a szükséges evőeszközöket, tányérokat stb. és m. év november 20-án megkezdődött az étkezés. Az ebéd levesből és tésztából, vagy gulyásból, főzelékből és kolbászból állott; — az ételek minőségét a pályáorvosok és választmányi tagok vizsgálták felül. Összesen 92 napig tartott az étkezés s ez idő alatt 3264 adag ebéd lett kiszolgáltva; ezek közül 928 ingyenes adag volt, míg a többiekért adagonként 10 fillér számított fel. Március 20-án fejezte be áldásos működését a „Napközi Otthon” étkezője. A választmány látva a szép eredményt, elhatározta, hogy a jövő iskolai évben már október 1-vel kezd meg az étkezést s ha a körülmények engedik, 6 teljes hónapon át részesülnek a tanulók meleg ebéddel. Testben-lélekben megerősíteni az ifjúságot, a szegénysorsukat segíteni, a szülők gondját enyhíteni: volt és lesz célja a „Napközi Otthon” vezetőségének. Hogy e nemes céljának minél sikeresebben megfelelhessen, már most elhatározta, miszerint nagyobb helyiségről gondoskodik, mert sajnos, nagyon sok vidéki tanuló nélkülözi ez idő

Városi

Ártézi Fürdő

és Vizgyógyintézeti

jegyek

a városban a következő helyeken kaphatók:

Főtéri dohánytőzsde.
Sétatéri dohánytőzsde.
Herger Ágoston könyvker. (Rákóczi-ut.)
Fortuna dohánytőzsde. (Kossuth L. utca.)
Ludwig József keresked. „ „
Wagner Testvérek fiókjában. (Rákóczi-ut.)
Weisz Adolf hentesüzletében. „ „
Kocsis Pál kereskedésében. „ „
Müller Gyula vendéglőjében. (Magy. kir.)
Fischer Sándor keresked. (Kossuth L. u.)
Truppel Béla hangszerüzlet. (Duna utca.)
Liebmann és Totovics fűszerüzl. (Szűcs-u.)
Wojtovitz János keresked. (Bercsényi-u.)
Dorosnyák Béla fűszerkeresked. (Petőfi-u.)
Lobenstein Károly keresked. (Kenyér-u.)
Petrovits György „ (Temerini u.)
Mijatovits Branimir „ (Temerini-u.)
Simon György „ (Alkotmány-u.)
Löwenberg Hermann (Temerini-utca.)
Azonkívül a fürdő pénztáránál és az automobilon.

szert a humán intézmény jótéteményét. Üdvös volna, ha a kormány, a város, vasut s a különböző kulturális intézmények karöltve, a vidéki tanulók részére egy megfelelő hajlékot építenének, hiszen közel 300 vidéki tanuló látogatja naponta vonatokkal bejőve, az újvidéki jóhírű iskolákat. Az Otthon választmánya ismételt hálás köszönetet mond a nemesszívű adakozóknak s kéri a lelkes emberbarátokat, hogy a humán törekvésében a jövőre nézve se vonják meg támogatásukat.

Törvénytelenség. Nem az első, nem is az utolsó. Muszkáék csinálták. Khuen grancsár imádói. A keddi közgyűlés napirendjére kitűzték az igazoló választmány választását — részletekben. Ez ellen a függetlenségi párt tiltakozott és szónoka: *Lustig Mándor* dr. óvást emelt, kijelentve, hogy a törvénytelenségben a függetlenségi párt nem követi a muszkáékat és a szavazástól tartózkodik és a mégis megejtendő választást meglebbezi. Ugyis lón. A nemzeti munka első csemetéit meglebbezik a pártatlan közigazgatási bírósághoz. Az első törvénytelenséget a többiek követik.

Színészet. Kövessy jól szervezett színtársulata e hó 30-án kezdte meg előadásait „Taifun” 4 felvonásos színművel.

Az első nemzeti munka. A munkapárt dolgozik. Híven nevéhez és fenkölt programjához. A keddi városi közgyűlésen végezte az első érdemleges nemzeti munkát. Megválasztotta a loavató bizottságot. De csak részletekben. A lovasítás szóval csak részletekben történt. . . Ez volt az első nemzeti munka. Merje még valaki mondani, hogy a nemzeti munkapárt nem akar dolgozni.

A Justhianerek. Ezek ellen kelt ki rettenetes dühvel Szlezák Lajos dr. a legutóbbi tanácsülésen és Justhianereknek nevezte őket. Meglehet, hogy jó Beschreibungot szerzünk neki, ha ezt kiírjuk. Nem is haragszunk ám mi sem azért oly nagyon. . . Nen. Ő csak haragudjon a 48-ra, hisz van már pár napja annak, hogy a 48-as tábort faképnél hagyta. Mert haragudott rá. Bizonyára volt oka rá. És lesz oka reá.

Terrorizmus. Igazán vérlázító az a példátlan terrorizmus, amellyel a hamvaikból feléledt szabadelvűpártiak rávetik magukat a tisztviselőkre és a polgárságra általában. Még a fülünkben zug az ő kiáltásuk, hogy hála a függetlenségi rezsim bukásának: *vége a terrornak.* „Nos hát a terror csak most kezdődik. Tisztviselőinkre valóságos hajtóvadászatot indítottak. Fenyegetéssel, áthelyezéssel való rémitgetéssel akarják megfélemlíteni. A míg a koalíció nralmon volt: tán ez volt az egyetlen érdeme: nem terrorizált. Most kést tesznek a polgárság torkára. Kést a tisztviselők torkára. Jegyezzék meg maguknak a zsarnok hajlamu urak: hogy a nem létező terror ellen ők keltek ki legerősebben. Pedig az a mostanihoz képest szelid simogatás volt csak. A terror az, ami most folyik. Ők maguk is azt mondják, ez csak a kezdet. Hát hol van akkor a vége? A vége. . . Majd meglátjuk. Rossz végű lesz a nemzeti munkát így kezdő uraknak. . .

Kereskedők pártja. Újvidék kereskedői és iparváros. Vannak intelligens kereskedői és értelmes iparosai. És ezek ellen készül most egy merénylet. Hangzatos frázisokkal, mint egy juhtábort, vagy birka nyáját, a Khuen pártjába akarják vezetni. Egy ivet irattak velük alá, hogy csak olyan jelöltet fognak támogatni, aki a kereskedők és iparosok érdekeit a szíven hordja. Ugye szépen

szól ez így? Hát elképzelhető-e, hogy az ujvidéki intelligens kereskedő — egy olyan jelöltre adná szavazatát, aki ellene fordulna, vagy helyesebben: a kereskedelmet nem támogatná, mely kereskedelem Ujvidék éltető eleme. Ugye nem? E célból tehát felesleges volt az a nagy garral és dobbal megindított mozgalom. Ne becsüljük a vezetők alá a mi kereskedőink műveltségét, önértetét. Tudni fogják ők anélkül, hogy erre vele fogadalmat tétetnek, hogy mit tegyen. A szervezkedésben van az erő. Ez igaz. De úgy tessék szervezkedni, hogy *ne kész dolog* elé állítsák kereskedőinket, hanem ők szervezkedjenek úgy, ahogy akarnak. — Értsék meg: Ujvidék kereskedői és iparosai, hogy merénylet készül ellenük. Azzal az ivvel politikai kortesszolgálatokat végeznek. Ehez pedig az összesség ne adja oda magát. Van mindenkinek két lába: eljár azon is és nem kell neki hozzá gyám, vagy nevelő. Kereskedőink és iparosainkat nem lehet a Kujon táborba terelni. Legalább nem dir nix, mir nix. Akinek kedve és étvágya telik benne, menjen, de a becsületszavára kötelező ívet tépjék szét, mert az úgy sem kötelez semmire, az csak arra kötelez, hogy oly jelöltet támogasson, aki a kereskedelem érdekeit védi. Ez tehát nem egyenértékű a sunkapártisággal. De ne engedjék magukat terelni: mert ők lesznek az elsők, akik ezt megsajnálják. Ne engedjék, hogy úgy beszéljék róluk, mint akiket ide vagy oda terelnek. Ujvidék önértetes kereskedői és iparosai — a szabad polgárok kiáltják felétek: — ne hagyjátok magatokat! Van saját eszetek, gondolkodjatok azzal, van saját lábatok, — járjatok azon. De ne üljetek fel a méregnek, még ha cukorspárgán is adják be nektek!

Műkedvelői előadás Ókérén. Az ókéri fiatalság, élén az ügybuzgó, képzett tanítói karral, husvét másodünnepén Lang-féle vendéglő helyiségeiben műkedvelői előadást rendezett, melyen a vidékről is nagy számban voltak jelen. Előadásra került 1—1 felv. magyar és német vigjáték, melyeknek szereplői ügyes, eleven játékkal nagy tetszést arattak. főleg Metz Ilonka és Flóra, Filippi Károly és Trumpf Fülöp játékát illeti a siker oroszlan-része, akik mellett Töröky Izuska, Mayer Matild, Mayer János, Febel Valentin és Diener Adolf is jól megállták helyüket. A sikerült előadást tánc követte, mely hajnalig tartott. A kedélyes mulatság révén kb. 150 kor. jutott a jótékony célnak.

A palicsi szoba árák és zenedij. Szabadka vár. tanácsa legutóbbi ülésén hosszasan tárgyalta a palicsi szobaárak és zenedij megállapításának kérdését. Megállapodásra még nem jutottak, de az bizonyos és természetes is, hogy a szobaárakat is, meg a zenediját is felemelik, mert Palicsba a város az idén mintegy fél milliót fektetett be, villanynyal világítatja, a szobákat újra, fényesen bebutoroztatja, — lehetetlenség volna, hogy 2—3 koronáért lakhasson egy család a most már fényes, szép Palicsban.

Egyházmegyei hír. Kápláni minőségben áthelyeztettek: Koleszár Endre Szondról Militicsre, Steecz János Militicsről Katymárra, Beretics Márián Katymárról Szondra, Berger Antal Béregről Felsőszentivánra, Molnár V. Nándor Felsőszentivánról Béregre.

Öregasszony nem vénasszony. A szabadkai anyakönyvi hivatal fekete tábláján Emerich Katalin 75 éves öregasszony és Greizer Pál 53 éves ny. máv. kalasz, szintén özvegy, mint jegyesek vannak kihirdetve.

Kitüntetett szerb tanítók. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a magyar nyelv ter-

jesztése körül szerzett érdemeikért a Bácskában a következő szerb tanítókat és tanítónőket tüntette ki: Leszkovác Danicát Kula 300 koronával, Dimitrievits Dusankát Pacsér, Gu-czonya Dusánt Bácsföldvár, Schikoparija Zsárkót Derye és Simtyeva Stevankát Turja 100—100 koronával.

Siketnémák felvétele. A siketnémák áll. s. szegedi intézetében az 1910/11. évre felvételt nyerhetnek magyarországi honos mindkét nembeli siketnéma gyermekek, akik a 7-ik éven felül, de a 10-ik éven alul levő korban vannak és a szoroson vett siketnémaságon kívül sem testileg, sem lelkileg egyéb fogyatkozásban nem szenvednek. A bácsbodrogvármegyei gyermekek az intézetben való tanulásnak egész ideje alatt díjtalanul részesülnek teljes ellátásban, nevelésben és oktatásban. A felvételhez elegendő, ha a szülők egyszerű levélben kéri gyermeküknek az intézetbe való felvételét és az igazgatóság által megküldendő nyomtatványokat kellően kitöltve oda visszaküldik. Bővebb felvilágosítást minden érdeklődőnek nyújt az intézet igazgató-sága.

Uj politikai naplapp a fővárosban. Március 30-án új napilap indult meg Budapesten „Világ” címmel, értesülésünk szerint a szabadkőmivesek kiadásában és szerkesztésében, a szabadkőmives eszmék és elvek (fölvilágosodás, emberszeretet, haladás, műveltség, jótékony-ság stb.) terjesztése és a konkrét közéleti célok (általános, titkos, egyenlő választójog; progresszív adórendszer) kivívása érdekében. A lap amellet erősen hazafias, magyar szelleműnek ígérkezik, amit összeegyeztethetőnek tart a liberalizmussal, s ezt a vezetők egyénisége látszik garantálni, akik eddig is ily irányban működtek. A most folyó politikai kavargásban mindenesetre érdekes az új, határozott állásfoglalás és a független pártok és kormányra való tekintet nélkül megnyilatkozó eszmekör.

Budapesti Hírlap, főszerkesztő és lap-tulajdonos: Rákosi Jenő, az ország legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai napilapja. Megjelenik naponta (hétfő kivételével) kora reggel. Előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14 k., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2-40 kor. — Egyes példány ára 10 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. sz. Minden ember tudja ebben az országban, hogy a Budapesti Hírlap úgy politikai magatartásban, mint társadalmi, művészi, irodalmi és gazdasági törekvésében a nemzeti irányt követi és csak egy célt ismer és ez az, hogy erős hittel és lankadatlan buzgalommal szolgálja a nemzeti érdeket. Ezért terjedt el a Budapesti Hírlap oly nagy mértékben a magyar komoly hazafias körökben és ezért mindenki, a ki lelkében és törekvésében ugyanama vágyakat érzi, mint a Budapesti Hírlap emberei: a Budapesti Hírlapból merit tudást és lelkesedést és a ki csak teheti, a Budapesti Hírlapot járátja házához. A Budapesti Hírlapot haszonnal forgatja kezében a családfő, az asszony és az ifjuság egyaránt. Közleményeit mindig a jó ízlés és a becsületes hazafiság diktálja, értesülései mindig kimerítőek és szavahihetők, tartalma válogatott és terjedelmes.

A legujabb képviselő-jelölt alighanem Dörmögő Dömötör uram, a Mackó-nemzettség virága lesz. Annyira megkedvelte a képviselő-séget, melyet egy rövid napig bitorolt, hogy most alig hogy kikergették a házból, visszavágyózik, mint egy mandátum boldog tulajdonosa, tesz is már arra célzást Sebők Zsigmond és Benedek Elek gyermeklapja, a Jó Pajtás legujabb, husvét-i számában. Ugyanebben a

számban vannak versek Lévay Józseftől, Benedek Elektől, Endrődi Sándortól, pompás verses mese Móricz Zsidomtól, elbeszélések Molnár Ferentől és Szemere Györgytől, cikk az ugrásról, Holits Ödön távolugró bajnoktól, magánjelenet Elek nagyapótól, tanulságos cikk Schöpflin Aladártól, Székelyföldi utleírás Benedek Elektől, regény Rákosi Viktortól, stb. A Jó Pajtás előfizetési ára negyedévre 2 K 50 f. Megrendelhető a kiadó Franklin-Társulatnál (Budapest, Egyetem-utca 4.), mely kívánatra ingyen küld mutatványszámot.

Naponta érkező csomoge ujdonságok óriási választéka Wagner csemege-üzletében Ujvidék.

Nyilt-tér.

Tekintetes

Városi Ártézi Jódosfürdő Igazgatóságának.
UJVIDÉK.

Dr. Orth Mihály megyei főorvos ajánlata Pincédéről hosszú idő óta szenvedő heveny izületi csuzom gyógyítására az „Ujvidéki Városi Jódosfürdőbe” érkeztem, hol a csodás gyógyhatásáról már sokak által áldott gyógyviz, nem különben a világszerte legkitünőbbnek elismert Fango batagliai iszap fájdalomimból teljesen és végkép kigyógyított, úgy, hogy ma már egészen gyógyultan hagyhatom el fürdőjüket és hálámat másképp nem róhatom le, minthogy az Önök fürdőjét mindenkinek igaz lelkiismerettel ajánlom.

Amikor Önökhöz jöttem, sem kezemet, sem lábamat megmozgatni nem tudtam és ma friss erőben és egészségben vagyok és áldom az orvosom tanácsát, aki Önökhöz küldött.

Kelt Pincéden, 1910. március 26.-án.

Kiváló tisztelettel
Stevan Czrnyánszki.

A kinek gyakran **fáj a feje**, a ki szédülésben vagy szivdobogásban szokott szenvedni, kérdezze meg orvosát, nem székrekedés következmény-e az egész baj? Ha így van, biztos segítséget talál a **Ferenc József**-keserűvizben, mely a legtökéletesebb természetalkotta hashajtó. Állandóhasználat mellett reggelenként egy pohár 1/2 pohár valódi Ferenc József-víz elegendő arra, hogy a belek rendszeres működését elérjük és így az eldugulás kinzó utókövetkezményeitől is megszabaduljunk.

Közzgazdaság.

A mák termesztéséről.

Ámbár a jelenlegi magas gabonaárak nem igen teszik szükségessé, hogy a gazda egyéb olyan növények termesztésével is foglalkozzék, amelyek a megszokott forgóban eddig nem találtak helyet, mégis a mák olyan növény, mely a repcét könnyen helyettesítheti s ez lehet egyik oka, hogy a tél folyamán többen is intéztek hozzám kérdést a máktermesztés ügyében.

Előrebocsátjuk mindennek előtt, hogy a mák termesztése nagyon hasznos hajtó s termesztése nem is jár nagy rizikóval, mert ára s termése is meglehetősen egyenletes, nem tulságosan ingadozó.

Termelésre a zárt toku, kék mák ajánlható, mert ez a legkeresettebb, legjobban fizetett. A nyilt toku, vagy a szürke mák termelése nem ajánlható. — A francia kék mák vetőmagjánál is fektessünk suyt arra, hogy

az lehetőleg nagy szemű legyen s ha a vetőmagot magunk termeljük, továbbtermelésre a legszebb, legnagyobb mákfejeket válogassuk ki, sőt a magnak szánt területen levő mák oldalhajtásait idejében tördeljük le, hogy a főhajtás annál erőteljesebbé növekedjék. — A magnak kiválasztott mákot természetesen külön kell csépelniük.

A mák sikeres termelésének főkélléke a nagyon korai tavaszi vetés. — Ha vetésével késünk, többet szenved ellenségeitől, lassan nő, fejlődésében visszamarad. — Vetési ideje február vége, március eleje.

Legjobb helye kapás növények után van, mert tiszta, jól művelt talajt kíván. — Ha kivész a repce, az annak szánt föld nagyon megfelelő talajul szolgál a máknak, mert az ugarolt s trágyázott földet ez is nagyon meghálálja s utána a buza nagyon jól szokott sikerülni. — Miután pedig apró magja a rögs földben tönkre megy, az ősszel mélyen szántott talajt tavasszal ismét meg kell szántani s apróra elboronálni, vetés előtt pedig meghengerelni.

Mákok csak trágyázott földbe vessünk, mert csak a jó erőben levő talajokon számíthatunk nagy termésre, az olyanon, amelyben sok oldott tápláló anyag van. — Földjét tehát trágyázni kell és pedig ősszel érettebb istállótrágyával, ha pedig ez elmulasztott volna, kora tavasszal szuperfoszfáttal, melyből kat. holdanként legalább 150 kg. szórandó ki vetés előtt és chilisalétrommal, melyből 40—50 kg. hintendő el vetés után. — Legajánlatosabb sorvetőgéppel 40—50 c/m.-re vetni, de a csoroszájkról a súlyokat le kell szedni, hogy 1 c/m.-nél mélyebben ne takarjon. — A maghoz 3—4-szer annyi homokot kell keverni, nehogy tulsűrűn kerüljön a talajba. — Miután pedig a mag csirázóképességét két éven túl nem igen tartja meg, nagy súlyt kell arra fektetni, hogy csak legutolsó termésű magot vessünk el, amelyből 1 kg. szükséges m. holdanként.

Amint a mag csirázni kezd, azonnal hozzá kell látni a sorközök kapálásához és a ritkításhoz, olyan módon, hogy csak 15—20 c/m. távolságban egymástól maradjon egy-egy növény. — E munkálatok mezitláb végzendők s a szükséghez mérten megismétlendők. — Sorközei állandóan tisztán tartandók, amiért is 3. vagy 4. kapálást igényel s egyik alkalommal feltöltőgetést is; így azután nem gyomosodik el olyan könnyen s a töltőgetés a szél ellen is védelmet nyújt.

Junius hóban virágzik s júliusban, vagy legkésőbb augusztus hó elején érik. — Érése egyenetlen. — Aratásához csak akkor fogjunk, ha tulnyomóan jól meg van érve, ellenkezőleg könnyen avasodik.

Aratási módjai közül legajánlatosabb csupán a fejeket levágni, zsákokba szedni s szellős, száraz, védett helyen kitergetni. — Cséplése történhetik gözcséplőn, gőzzel hajtott tengeri-morzsolón, sőt szecsüközön is, amely után sok rostálást kíván, mert csak a tiszta mákért fizetnek 60--64 koronát is métermázsánként. 2--4 q. magot terem holdanként.

Montekarlóban és Nizzában

természetesen védve van az ember a meghűléstől. Otthon, a rideg északon azonban nagyon kell vigyázni s mindenképp nem szabad a meghűlést kezdetben elhanyagolni. Azután a legfontosabb, hogy a legközelebbi gyógyszer-tárban vagy drogériában egy doboz valódi Fay-féle szódai ásványpasztillát vegyen az ember 1 korona 25 filléért és előírás szerint használja. Ha ez megvan, akkor le lehet mondani Nizzáról, mert a Fay-féle valódi szódai pasztilla is megvédi az egészséget.

Főképviselő Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Gresse Neugasse 17.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.
Laptulajdonos: az újvidéki függetlenségi és 48-as párt
képviselőjében: Balla Árpád elnök.

Hirdetések.

Gyári vagy ipari célokra

alkalmas helyiség

azonnal kiadó. Üzlet raktárnak is megfelel. Bővebbet a Dohánygyár-árudában. 2—3

Matkovits szobafestő és mázó

Rókus KOSSUTH LAJOS-UTCA 45. ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Legelőszobás zászló-gyár az országban, mert kartelen kívül áll, 40%-kal olcsóbb mint Budapesten.

Képviselő választási zászlók

szintartó és esőt álló gyapot szövetből. Festett ruddal nemzeti színű bojtjal arany lándzsával, esőt álló tetszés szerinti felirattal teljesen készen felszerelve.

I. sz.	150 cm. hosszú	100 cm. sz. szövetből	2 K 40 f.
II. sz.	200 " "	100 " "	3 " "
III. sz.	300 " "	100 " "	4 " 50 "

Továbbá minden nagyságban választási tollak, aranyozott felirattal 100 drb. 3 K.

Rendelések 6 óra alatt teljesítetnek.

Levél és sürgőnycim:

ZÁSZLÓGYÁR SZABADKA

Viszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. 2—3

270 kat. hold (1600 □-öl) első osztályú földbirtok, mely Bácska közepében (Telecska) terül el. haláleset miatt előnyös fizetési feltételek mellett eladó.

A birtok egy tagban van és a Csonoplyapacsér és Kossuthfalvai országot keresztezésénél fekszik.

A birtokon két major van az összes szükséges gazdasági épületekkel, 4-es gazdasági váltóval kezeltetett.

Vevési ajánlatok Raichl Nándor, Apatin intézendők. 3—3

139539/909 szám.

Haszonbérleti-hirdetés.

A polgárosított magyar határőrvidéki kir. tanulmány alapítványnak a bács-bodrog megyei Mozsor község határában fekvő, Varjas puzta nevű, mintegy 333 1011/1600 h. mezőgazdasági birtoka 1910. évi október hó 1-től 1922. évi szeptember hó 30-ig, vagyis 12 évre terjedő bérletére, az alólírt miniszterium IX. ügyosztályában (V. ker. Vadász-utca 33. sz.) 1910. évi április hó 25. napján, déli 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás útján fog haszonbérbe adni, melyen a zárt ajánlatok az érdeklődők jelenlétében fognak felbontatni.

Az egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelendő írásbeli ajánlatok, amelyeknek borítékára rávezetendő:

„Ajánlat a mozsori birtok bérletére“, az alólírt miniszterium segédhivatala igazgatóságánál, a versenytárgyalási nap délelőtti tíz órájáig nyújtandók be.

Az ajánlatban nemcsak a holdankénti, hanem a birtokra felajánlandó évi haszonbér is, számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlat csak akkor tárgyalatik, ha a kiszolgáltató ajánlati minta szerint, perrendszerűleg két tanu előttemezésével van kiállítva és aláírva.

Bánatpénzül 1000 k. vagy készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban, vagy pedig a pesti hazai első takarékpénztár betéti könyvecskéjében, bármelyik állami (adóhivatali) vagy a budapesti kir. közalapítványi közp. pénztárnál (V. Hold-utca 16) teendő le és az erről szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkésve érkezett, vagy kellően ki nem állított, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

Apai, gyámi hatalom vagy gondnokság alatt állók, ugyszinté, akik az uradalommal szemben hátralekos tartozásban vannak, vagy bármi címen perben állanak, vagy állottak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nem különben az ajánlat minta az alólírt miniszterium IX. ügyosztályában, a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál (V. Hold-utca 16. sz.) és Mozsor község előljáróságánál, a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Kelt Budapest, 1910. március hó 14.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől. 3—3

5500

közjegyzőileg hitelesített orvosi és magán bizonyítványok igazolják, hogy

a Kaiser-féle

mell-karamellák

a három fenyővel. a

köhögést

rekedtséget, nyálkasodást, hurutot, görcs- és számarhurutot a legbiztosabban megszüntetik.

Csomagja 20 és 40 fillér, szelencében 60 f. Kapható Újvidéken: Klein Oszkár droguistánál, Stefanovits Ly. flánál, Horeczog István gyógytárban, Karlován: Popov Omernél és Bravanisten, Peros K. gyógyszerésznél 9—20

BERGER RIZZI

Gépirói, könyvviteli és gyorsírói

SZAKISKOLÁT NYIT

április 15-én.

Szigoruan szakképzett vezetés!

Gyors, lelkiismeretes és célszerű

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvvitelé és gyorsírásé 4 hónapig tart. A tanítás minden hónap elsején és 15-én kezdődik. Oktatás nyervehető a német nyelvben is.

Dijak: a gépirás egész tanf. 20 k., könyvviteli 12 k. a gyorsírói 10 k., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés e lap kiadóhivatalánál.

Keresek ügynököt, aki Újvidék és vidékén saját termésű paprikám és tarhonyám elárúsítja.

ÖRDÖG ISTVÁN

Szeged postafiók 116.

az lehetőleg nagy szemű legyen s ha a vetőmagot magunk termeljük, továbbtermelésre a legszebb, legnagyobb mákfejeket válogassuk ki, sőt a magnak szánt területen levő mák oldalhajtásait idejében tördeljük le, hogy a főhajtás annál erőteljesebb növekedjék. — A magnak kiválasztott mákot természetesen külön kell csépelniük.

A mák sikeres termelésének főkelléke a nagyon korai tavaszi vetés. — Ha vetésével késünk, többet szenved ellenségeitől, lassan nő, fejlődésében visszamarad. — Vetési ideje február vége, március eleje.

Legjobb helye kapás növények után van, mert tiszta, jól művelt talajt kíván. — Ha kivész a repce, az annak szánt föld nagyon megfelelő talajul szolgál a máknak, mert az ugarolt s trágyázott földet ez is nagyon meghálálja s utána a buza nagyon jól szokott sikeredni. — Miután pedig apró magja a rögs földben tönkre megy, az ősszel mélyen szántott talajt tavasszal ismét meg kell szántani s apróra elboronálni, vetés előtt pedig meghengerelni.

Mákok csak trágyázott földbe vessünk, mert csak a jó erőben levő talajokon számíthatunk nagy termésre, az olyanon, amelyben sok oldott tápláló anyag van. — Földjét tehát trágyázni kell és pedig ősszel érettebb istállótrágyával, ha pedig ez elmulasztott volna, kora tavasszal szuperfoszfáttal, melyből kat. holdanként legalább 150 kg. szórandó ki vetés előtt és chilisalétrommal, melyből 40—50 kg. hintendő el vetés után. — Legajánlatosabb sorvetőgéppel 40—50 c/m.-re vetni, de a csoroszájkról a súlyokat le kell szedni, hogy 1 c/m.-nél mélyebben ne takarjon. — A maghoz 3—4-szer annyi homokot kell keverni, nehogy tulsűrűn kerüljön a talajba. — Miután pedig a mag csírázókéességét két éven túl nem igen tartja meg, nagy súlyt kell arra fektetni, hogy csak legutolsó termésű magot vessünk el, amelyből 1 kg. szükséges m. holdanként.

Amint a mag csírázni kezd, azonnal hozzá kell látni a sorközök kapálásához és a ritkításhoz, olyan módon, hogy csak 15—20 c/m. távolságban egymástól maradjon egy-egy növény. — E munkálatok mezitláb végzendők s a szükséghez mérten megismétlendők. — Sorközei állandóan tisztán tartandók, amiért is 3. vagy 4. kapálást igényel s egyik alkalommal feltöltőgetést is; így azután nem gyomosodik el olyan könnyen s a töltőgetés a szél ellen is védelmet nyújt.

Junius hóban virágzik s júliusban, vagy legkésőbb augusztus hó elején érik. — Érése egyenetlen. — Aratásához csak akkor fogjunk, ha tulnyomóan jól meg van érve, ellenkezőleg könnyen avasodik.

Aratási módjai közül legajánlatosabb csupán a fejeket levágni, zsákokba szedni s azellós, száraz, védett helyen kitergetni. — Cséplése történhetik gözcséplőn, gözzel hajtott tengeri-morzsolón, sőt szecsüközön is, amely után sok rostálást kíván, mert csak a tiszta mákért fizetnek 60—64 koronát is métermásanként. 2—4 q. magot terem holdanként.

Montekarlóban és Nizzában

természetesen védve van az ember a meghűléstől. Otthon, a ridég északon azonban nagyon kell vigyázni s mindenképp nem szabad a meghűlést kezdetben elhanyagolni. Azután a legfontosabb, hogy a legközelebbi gyógyszer-tárban vagy drogériában egy doboz valódi Fay-féle szódai ásványpasztillát vegyen az ember 1 korona 25 fillérért és előírás szerint használja. Ha ez megvan, akkor le lehet mondani Nizzáról, mert a Fay-féle valódi szódai pasztilla is megvédi az egészséget.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17.

Felolós szerkesztő: Zanbauer Ágoston.
Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt
képviselőtében: Balla Árpád elnök.

Hirdetések.

Gyári vagy ipari célokra

alkalmas helyiség

azonnal kiadó. Üzlet raktárnak is megfelel. Bővebbet a Dohánygyár-árudában. 2—3

Matkovits szobafestő és mázó

Rókus KOSSUTH LAJOS-UTCA 45. ÖRMÉNYTEMPLOMHÁZ.

Legolcsóbb zászló-gyár az országban, mert kartelen kívül áll, 40%-kal olcsóbb mint Budapesten.

Képviselő választási zászlók

szintartó és esőt álló gyapot szövethől. Festett ruddal nemzeti színű bojtjal arany lándzsával, esőt álló tetszés szerinti felirattal teljesen készen felszerelve.

I. sz.	150 cm.	hosszu	100 cm.	sz. szövethől	2 K 40 f.
II. "	200 "	"	100 "	"	3 " — "
III. "	300 "	"	100 "	"	4 , 50 "

Továbbá minden nagyságban választási tollak, aranyozott felirattal 100 drb. 3 K.

Rendelések 6 óra alatt teljesíttetnek.

Levél és sürgőncim:

ZÁSZLÓGYÁR SZABADKA

Visszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. 2—3

270 kat. hold (1600 □-öl) első osztályú földbirtok, mely Bácska közepében (Telecska) terül el. haláleset miatt előnyös fizetési feltételek mellett eladó.

A birtok egy tagban van és a Csonoplya-Pacsér és Kossuthfalvai országot keresztezésénél fekszik.

A birtokon két major van az összes szükséges gazdasági épületekkel, 4-es gazdasági váltóval kezeltetett.

Vevési ajánlatok Raichl Nándor, Apatin intézendők. 3—3

139539/909 szám.

Haszonbérleti-hirdetés.

A polgárosított magyar határőrvidéki kir. tanulmány alapítványnak a bács-bodrog megyei Mozsor község határában fekvő, Varjas pusztá nevé, mintegy 333 1011/1600 h. mezőgazdasági birtoka 1910. évi október hó 1-től 1922. évi szeptember hó 30-ig, vagyis 12 évre terjedő bérletre, az alólikt miniszterium IX. ügyosztályában (V. ker. Vadász-utca 33. sz.) 1910. évi április hó 25. napján, déli 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás útján fog haszonbérbe adni, melyen a zárt ajánlatok az érdeklődők jelenlétében fognak felbontatni.

Az egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő bántpénz letételét igazoló pénztári nyugttával felszerelendő írásbeli ajánlatok, amelyeknek borítékára rávezetendő: „Ajánlat a mozsori birtok bérletére”, az alólikt miniszterium segédhivatala igazgatóságánál.

gánál, a versenytárgyalási nap délelőtti tíz órájáig nyújtandók be.

Az ajánlatban nemcsak a holdankénti, hanem a birtokra felajánlandó évi haszonbér is, számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlat csak akkor tárgyalatik, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta szerint, perrendszertüleg két tanu előttemzésével van kiállítva és aláírva.

Bántpénzül 1000 k. vagy készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban, vagy pedig a pesti hazai első takarékpénztár betéti könyvecskéjében, bármelyik állami (adóhivatali) vagy a budapesti kir. közalapítványi közp. pénztárnál (V. Hold-utca 16) teendő le és az erről szóló letéti nyugta az ajánlatához csatolandó.

Elkésve érkezett, vagy kellően ki nem állított, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

Apai, gyámi hatalom vagy gondnokság alatt állók, ugyszinté, akik az uradalommal szemben hátralekos tartozásban vannak, vagy bármi címen perben állanak, vagy állottak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nem különben az ajánlati minta az alólikt miniszterium IX. ügyosztályában, a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál (V. Hold-utca 16. sz.) és Mozsor község előljáróságánál, a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Kelt Budapest, 1910. március hó 14.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől. 3—3

5500

közjegyzőileg hitelesített orvosi és magán bizonyítványok igazolják, hogy

a Kaiser-féle

mell-karamellák

a három fenyővel. a

köhögést

rekedséget, nyálkásodást, hurutot, göres- és számarhurutot a legbiztosabban megszüntetik.

Csomagja 20 és 40 fillér, szelencében 60 f. Kapható Ujvidéken: Klein Oszkár droguistánál, Stefanovits Ly. fánál, Horezog István gyógytárban, Karlován: Popov Omernél és Rravanisten. Peros K. gyógyszerész-nél 9—20

BERGER RIZZI

Gépirói, könyvviteli és gyorsírói

SZAKISKOLÁT NYIT

április 15-én.

Szigoruan szakképzett vezetés!

Gyors, lelkiismeretes és célszerű

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvviteli és gyorsírásé 4 hónapig tart. A tanítás minden hónap elsején és 15-én kezdődik. Oktatás nyerhető a német nyelvben is.

Díjak: a gépirás egész tanf. 20 k., könyvviteli 12 k. a gyorsírói 10 k., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés e lap kiadóhivatalánál.

Keresek ügynököt, aki Ujvidék és vidékén saját termésű paprikám és tarhonyám elárúsítja.

ÖRDÖG ISTVÁN

Szeged postafiók 116.